

KÖZLEMÉNYEK

Beszámoló a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség „Characterisation of Cultural Heritage Objects by Using Nuclear Application Techniques” c. továbbképzéséről Ankarából

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ / IAEA) valamint Török Atomenergia Ügynökség (TAEK) által szervezett – a RER/8/015 számú, “Using Nuclear Techniques for the Characterization and Preservation of Cultural Heritage Artefacts in the European Region” című TC Projecthez kapcsolódó – továbbképzés (Training Course) 2011. július 11. és 15. között került megrendezésre az ankarai Sarayköy Nuclear Research and Training Center-ben

A tanfolyam témája a kulturális örökség tárgyainak – lehetőleg roncsolásmentes (non-invasive/non-destructive) – karakterizálására, illetve állagmegőrzésére alkalmazható nukleáris módszerek áttekintése volt. Az előzetesen elküldött programban a legnagyobb hangsúlyt a legtöbb felhasználó által könnyen elérhető, és egyszerűen használható, ezért nagy gyakorlati jelentőséggel bíró hordozható röntgen-fluoreszcencia analízis (XRF) berendezések, azok működési elve és alkalmazási lehetőségei kapták.

A hivatalos megnyitó után a résztvevők – fele-fele arányban természettudós, ill. humán képzettségűek – rövid bemutatkozó előadást tartottak.

Midas király sírja – halomsír (tumulus) és rekonstrukció a belső térről

A tanfolyam első két napja archeometriai alapismereteket nyújtó előadásokból állt, amelyek a kulturális örökségvédelem kutatásának alapkérdéseit, pld. a kelteztést, eredetmeghatározást, eredetiség vizsgálatot, állagmegővést tárgyalták. Az idő rövidsége miatt sajnos nem volt lehetőség az egyes témakörök részletes tárgyalására. Az előadók a kísérleti módszerek ismertetése során mindvégig hangsúlyozták a műtárgyvizsgálatok elsődleges szempontját: a roncsolásmentességet. A többségében török, valamint NAÜ-től érkezett előadók jól összeállított prezentációkkal mutatták be az analitikai módszerek előnyeit és hátrányait, alkalmazásuk korlátait.

A kurzus második része már szinte teljes egészében a röntgen-fluoreszcencia elven működő berendezésekről, magáról a módszerről, előnyeiről és korlátairól szólt. Megismerkedtünk továbbá más alapvetően működő módszerekkel (pld. molekulaspektroszkópiai módszerek: IR-, Raman-

spektroszkópia), valamint ezek együttes alkalmazásának előnyeivel is.

Lehetőségünk nyílt emellett az Intézet laboratóriumainak bejárására, valamint egyes készülékek használat közbeni megtekintésére. Az ötnapos program egyik napját teljes egészében az ankarai Anatóliai Civilizáció Múzeumában töltöttük, ahol szakmai vezetés keretében megtekintettük a kiállított egyedülálló leletanyagot, és megismerkedhettünk a restaurátor műhelyekben folyó munkával is. A következő napon egy hosszabb kirándulás alkalmával meglátogattuk az Ankarától 125 km-re fekvő többperiodusú Juliopolis feltárását célzó ásatást. A településen eddig közel 250 különböző korú sírt vagy sírkamrát tártak fel, az utolsót éppen a látogatásunkat megelőző napon. Így alkalmunk volt egy sírkamrát leleteivel együtt megtekinteni, valamint a hordozható XRF terepi alkalmazását is tanulmányozni. Szintén ezen a napon látogattuk meg a Kr. e. 7. századi Gordion város közelében emelt piramis-szerű földhalmos síremléket (tumulust), Midas király sírját.

A kurzus végén az analitikai eredmények kiértékelése, valamint statisztikai elemzési módszerek témakörében hangzott el előadás.

Összességében egy jól szervezett, átfogó elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtó tanfolyamon vehettünk részt, ami remélhetően nagy segítséget nyújt a jövőbeli munkáinkhoz. A résztvevők között kialakult közvetlen, baráti viszony elősegítette a tapasztalatok cseréjét, esetleges jövőbeli együttműködések megalapozását.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani az Országos Atomenergia Hivatal munkatársainak, akik hozzásegítettek minket a képzésen való részvételhez.

Budapest, 2011. július 19.

Kasztovszky Zsolt -- Mesterházy Dávid

MTA Izotópkutató Intézet

Új közép-európai interdiszciplináris folyóirat a régészetben: Interdisciplinaria archaeologica

Új interdiszciplináris régészeti folyóiratot alapítottak Olomoucban (Cseh Köztársaság) *Interdisciplinaria Archaeologica - Natural Sciences in Archaeology* (IANSa) néven. A főszerkesztő Jaromír Beneš, a nemzetközi szerkesztő bizottságban Magyarországot Szakmány György képviseli. Az első. 2010/1-2 számban főként bioarcheológiai tárgyú közlemények kaptak helyet, de a folyóirat tárgyköre kiterjed a geoarcheológiai és az archeometriai tárgyú közleményekre is.

A folyóirat nyelve angol, és a közép-európai régió interdiszciplináris régészeti kutatásainak nemzetközi fóruma kíván lenni. A szerkesztő kérésének megfelelően továbbítjuk a felhívást:

Please, if you can help us, forward this mail invitation to your colleagues, who could be interested.. Thank you very much

Jaromir Benes

A folyóirat honlapja: www.iansa.eu

The screenshot shows the website for *Interdisciplinaria Archaeologica - Natural Sciences in Archaeology*. The header includes navigation links: Home, Authors, Editors, Librarians, About, Advertisement. There are 'Login' and 'Create new account' buttons. The main banner features a photograph of a person in a field with a ruler and scale, with the journal title overlaid. Below the banner are three image thumbnails: 'Geoarchaeology', 'Bioarchaeology', and 'Archaeometry'. A 'Special issue' section is highlighted in pink, with text: 'Dear colleagues, in memory of Marek Zvelebil, IANSa is preparing a special issue devoted to the primary topics of his life's work. The deadline for submissions is 31st March 2012.' Below this is a 'Choose subject area' sidebar with a tree structure: 'All subject areas' (Geoarchaeology, Palaeoarchaeology, Microspheology, Archaeopedology, Archaeozoology, All other geoarchaeology), 'Bioarchaeology' (Archaeobotany, Archaeozoology, Archaeological anthropology, Archaeogenetics, Cultural landscape evolution), and 'Archaeometry' (Dating methods, Archaeogeophysics, Technology, Engagement in archaeology, Aerial and remote sensing). The main content area shows a list of articles under 'Editorial' and 'Articles' sections.

